

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille M. Divendal
Auteur Dhr. P. Platt
Telefoon 5113484 E-mail: plattp@haarlem.nl
STZ/JOS Reg.nr. 2008/189574
bijlagen
B & W-vergadering van 4 november 2008

Onderwerp

definitief besluit verzelfstandiging Openbaar Primair Onderwijs
Haarlem (OPOH)

DOEL: Het voorgenomen besluit d.d. 8-7-2008 om te zetten in een definitief besluit op grond van de aanvullende informatie m.b.t. het huisvestingsaccord en het standpunt van de GMR.

B&W

1. Na kennisgenomen te hebben van het standpunt van de GMR van OPOH besluit het college haar voorgenomen besluit d.d. 8-7-2008 om te zetten in een definitief besluit.

Het besluit houdt in:

2. per 31 december 2008 wordt de verordening op de Bestuurscommissie ingetrokken.
3. Per 1-1-2009 wordt de stichting Openbaar Onderwijs opgericht.
4. Het bevoegd gezag over het openbaar basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs wordt overgedragen aan voornoemde stichting.
5. De gevolgen van deze bestuursoverdracht te regelen conform de in het overdrachtsdocument beschreven voorstellen.
6. De kosten van de "bruidschatregeling" van € 3.580.000,- voor de periode 1 januari 2009 tot 1 januari 2013 te dekken uit de vrijvallende middelen van de verzelfstandiging van het OPOH en het OSK per 1 januari 2009.
7. De leden van de commissie samenleving het besluit ter bespreking voor te leggen op haar vergadering van 13 november 2009.
8. Het besluit voor te leggen aan de Raad.
9. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit.

Raadsstuk (in te vullen door griffie)
B&W datum (in te vullen door griffie)
Sector/afdeling Hoofdafdeling Stadszaken/ afdeling Jeugd –Onderwijs-Sport (J.O.S.)
Registratienummer 2008/189574

Onderwerp: verzelfstandiging Openbaar Primair Onderwijs Haarlem (OPOH)

1 Inhoud van het voorstel

In te stemmen met de oprichting van een Stichting Openbaar Onderwijs per 31-12-2008 om daardoor de verzelfstandiging van het openbaar (speciaal-) basisonderwijs te realiseren.

2 Aanleiding + fase van besluitvorming

In september 2007 heeft het College van B & W het intentie-besluit genomen om het bevoegd gezag over het openbaar (speciaal -) basisonderwijs onder te willen brengen in een zelfstandige stichting.

Via een stuurgroep en een projectgroep is op basis van een plan-van-aanpak een voorstel gemaakt dat in College en Raad tot een besluit leidt met in achtneming van de inspraakprocedure.

3 Samenvatting is leeswijzer t.b.v. commissie en/of raad

Het raadsbesluit regelt dat de verordening op de Bestuurscommissie per 31 december 2008 wordt ingetrokken. Tevens dat per die datum een Stichting Openbaar Onderwijs is opgericht en dat conform de inhoud van het overdrachtsdocument de gevolgen geregeld zijn.

Hierdoor is de verzelfstandiging van het openbaar (speciaal) – basisonderwijs in Haarlem gerealiseerd.

4. Financiële paragraaf

Voor de bekostiging van de bovenschoolse organisatie kan de gemeente gedurende het tijdvak 1 januari 2009 tot 1 januari 2013 op grond van een tijdelijke wettelijke bruidschatregeling extra geld meegeven om de stichting in staat te stellen vanaf 1 januari 2013 zelf deze kosten te dragen. Het gaat hierbij om een begroot bedrag van € 875.000,- p.j. nog te verhogen met eenmalige opstartkosten van € 80.000,-. Zonder deze tijdelijke regeling zou de gemeente deze middelen ook aan het bijzonder onderwijs moeten uitbetalen vanuit het in de wet vastgelegde principe van financiële gelijkstelling. In 2008 draagt de gemeente voor € 906.000,- bij in de kosten van het Onderwijs Servicekantoor Kennemerland (OSK) en € 280.000,- in de kosten van het bovenschools management van het OPOH. Deze bedragen zijn ook vrijgesteld van doorbetaling en komen per 1 januari 2009 te vervallen. De financiering van de bruidschatregeling gedurende 4 jaar kan gedekt worden uit deze vrijvallende middelen en na 5 jaar is er € 1.186.000,- op de gemeentebegroting vrij beschikbaar.

4 Participatie / communicatie

Daags na het College-besluit worden betrokkenen geïnformeerd, w.o. de GMR van het OPOH.

Planning

De GMR van OPOH heeft op dit onderwerp instemmingsrecht.

Overeenkomstig de inspraakprocedure heeft de GMR vanaf 15 augustus 2008 de gelegenheid te reageren op het voorgenomen besluit van het College van B & W. In oktober zal het voorgenomen besluit en de reactie van GMR voorgelegd worden aan de Commissie Samenleving waarna besluitvorming volgt in de Raad,

WIJ STELLEN DE RAAD VOOR:

1. Per 31 december de verordening op de Bestuurscommissie wordt ingetrokken;
2. Een stichting Openbaar onderwijs op te richten;
3. Het bevoegd gezag over het openbaar basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs over te dragen aan voornoemde stichting;
4. De gevolgen van deze bestuursoverdracht te regelen conform de in het overdrachtdocument beschreven voorstellen.
5. De kosten van de “bruidschatregeling” van € 3.580.000,- voor de periode 1 januari 2009 tot 1 januari 2013 kunnen gedekt worden uit de vrijvallende middelen van de verzelfstandiging van het OPOH en het OSK per 1 januari 2009.

De secretaris,

Drs. W. J. Sleddering

De burgemeester,

mr. B.B. Schneiders

Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders

BESLUIT:

1. Per 31 december de verordening op de Bestuurscommissie wordt ingetrokken;
2. Een stichting Openbaar onderwijs op te richten;
3. Het bevoegd gezag over het openbaar basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs over te dragen aan voornoemde stichting;
4. De gevolgen van deze bestuursoverdracht te regelen conform de in het overdrachtdocument beschreven voorstellen.
5. De kosten van de “bruidschatregeling” van € 3.580.000,- voor de periode 1 januari 2009 tot 1 januari 2013 kunnen gedekt worden uit de vrijvallende middelen van de verzelfstandiging van het OPOH en het OSK per 1 januari 2009.

Gedaan in de vergadering van (in te vullen door de griffie)

De griffier

De voorzitter

Nota van B&W

Portefeuille M. Divendal
Auteur Dhr. P. Platt
Telefoon 5113484
E-mail: plattp@haarlem.nl
STZ/JOS Reg.nr. 107216
GEEN bijlagen kopiëren
B & W-vergadering van 8 juli 2008

Onderwerp

verzelfstandiging Openbaar Primair Onderwijs Haarlem (OPOH)

Na een zorgvuldig uitgevoerde oriëntatiefase en in voortdurende overleg met de Bestuurscommissie Openbaar Primair Onderwijs Haarlem (OPOH) heeft het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Haarlem in september 2007 de intentie uitgesproken het bevoegd gezag over het openbaar (speciaal-) basisonderwijs onder te willen brengen in een zelfstandig rechtspersoon.

De bestuurscommissie heeft de afgelopen jaren gefunctioneerd als ware het een zelfstandig schoolbestuur, zowel als werkgever als in organisatorisch, onderwijskundig en in bedrijfsmatig opzicht. Omtrent deze werkwijze bestaat bij alle betrokkenen een grote mate van tevredenheid. Formaliseren van deze situatie kan gezien worden als de afronding van een al bij de inrichting van de Bestuurscommissie ingezet traject naar verzelfstandiging. Door nu ook in juridische zin het bestuur over het openbaar onderwijs te verzelfstandigen ontstaat optimale duidelijkheid in de verdeling van taken en verantwoordelijkheden van alle partijen. Wanneer het bevoegd gezag wordt overgedragen aan een privaatrechtelijke rechtspersoon is deze laatste uitsluitend verantwoordelijk voor het te voeren beleid van het openbaar (speciaal-) basisonderwijs en kan het gemeentebestuur zich vervolgens volledig richten op de steeds groter wordende taak met betrekking tot het lokale onderwijs- en jeugdbeleid.

Er is een projectorganisatie ingericht conform het bij het intentiebesluit opgestelde plan-van-aanpak onderzoeksfase. De stuurgroep is opdrachtgever, de uit vertegenwoordigers van de diverse betrokken geledingen samengestelde projectgroep opdrachtnemer. Door de projectgroep is een overdrachtsdocument opgesteld waarin de bestuursoverdracht nader is vormgegeven en voorstellen zijn geformuleerd met betrekking tot de regeling van de gevolgen hiervan. (zie inliggend overdrachtsdocument en ter inzage liggen de diverse bijlagen. Zij zijn onderdeel van de besluitvorming):

- Het onderzoek heeft uitgewezen dat er geen onoverkomelijke bezwaren zijn tegen het overdragen van het bevoegd gezag aan een zelfstandig rechtspersoon.

B&W-besluit:

Het college neemt de volgende voorgenomen besluiten:

1. Per 31 december de verordening op de Bestuurscommissie wordt ingetrokken;
2. Een stichting Openbaar onderwijs op te richten;
3. Het bevoegd gezag over het openbaar basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs over te dragen aan voornoemde stichting;
4. De gevolgen van deze bestuursoverdracht te regelen conform de in het overdrachtsdocument beschreven voorstellen.
5. De kosten van de “bruidschatregeling” van € 3.580.000,- voor de periode 1 januari 2009 tot 1 januari 2013 kunnen gedekt worden uit de vrijvallende middelen van de verzelfstandiging van het OPOH en het OSK per 1 januari 2009.
6. Het voorgenomen besluit conform de wet de op de Medezeggenschap ter instemming voor te leggen aan de GMR.;
7. Het raadsstuk wordt voorgelegd aan de gemeenteraad, nadat de commissie samenleving over het voorgenomen besluit een advies heeft uitgebracht.

- Voor de geconstateerde knelpunten zijn adequate voorstellen aangedragen welke door de stuurgroep zijn geaccordeerd.

De gemeenteraad zal worden gevraagd de volgende besluiten te nemen:

- 1) per 31 december de verordening op de Bestuurscommissie in te trekken;
- 2) een stichting Openbaar onderwijs op te richten;
- 3) het bevoegd gezag over het openbaar basisonderwijs, het special basisonderwijs en het speciaal onderwijs over te dragen aan voornoemde stichting;
- 4) de gevolgen van deze bestuursoverdracht te regelen conform de in dit overdrachtdocument beschreven voorstellen, w.o.

- Gekozen is voor bestuursoverdracht aan een nieuw op te richten openbare stichting conform ex. Artikel 48 van de WPO en artikel 51 van de WEC.
- De wezenskenmerken van het openbaar onderwijs, waaronder algemene toegankelijkheid, zijn verankerd in de statuten.
- Alle personeelsleden in dienst van de bestuurscommissie zullen bij de bestuursoverdracht van rechtswege overgaan naar de nieuwe organisatie met behoud van alle rechten en plichten.
- Die medewerkers nu werkzaam zijn voor het openbaar onderwijs maar in gemeentelijke dienst zullen in dienst treden bij de Stichting, onder de voorwaarden zoals beschreven in het sociaal plan en zoals overeengekomen tussen de bestuurscommissie en het gemeentebestuur.
- De opgebouwde reserves en voorzieningen van OPOH worden overgedragen aan het stichtingsbestuur op basis van de jaarrekening 2008.
- Het bestuur ontvangt gedurende de eerste 4 jaar een bijdrage van het gemeentebestuur op basis van de bruidschatregeling.
- Het juridisch eigendom over de gebouwen wordt overgedragen aan het stichtingsbestuur.
- In samenhang met het reeds door de Raad vastgestelde SHO op 26 juni 2008 worden voor de datum van overdracht tussen het gemeentebestuur en het openbaar en bijzonder onderwijs criteria geformuleerd en afspraken gemaakt met betrekking tot het versneld renoveren van de daarvoor in aanmerking komende gebouwen, met als belangrijk neveneffect het terugbrengen van de overschrijding op de exploitatie.

Financiële paragraaf

Voor de bekostiging van de bovenschoolse organisatie kan de gemeente gedurende het tijdvak 1 januari 2009 tot 1 januari 2013 op grond van een tijdelijke wettelijke bruidschatregeling extra geld meegeven om de stichting in staat te stellen vanaf 1 januari 2013 zelf deze kosten te dragen. Het gaat hierbij om een begroot bedrag van € 875.000,- p.j. nog te verhogen met eenmalige opstartkosten van € 80.000,-. Zonder deze tijdelijke regeling zou de gemeente deze middelen ook aan het bijzonder onderwijs moeten uitbetalen vanuit het in de wet vastgelegde principe van financiële gelijkstelling. In 2008 draagt de gemeente voor € 906.000,- bij in de kosten van het Onderwijs Servicekantoor Kennemerland (OSK) en € 280.000,- in de kosten van het bovenschools management van het OPOH. Deze bedragen zijn ook vrijgesteld van doorbetaling en komen per 1 januari 2009 te vervallen. De financiering van de bruidschatregeling gedurende 4 jaar kan gedekt worden uit deze vrijvallende middelen en na 5 jaar is er € 1.186.000,- op de gemeentebegroting vrij beschikbaar.

Procedure

Conform hetgeen vermeld staat in de Wet op de Medezeggenschap Scholen art. 10, lid H zal het College het voorgenomen besluit ter instemming voorleggen aan de GMR, waarna de Raad een besluit neemt, gehoord de commissie Samenleving.

De Bestuurscommissie adviseert positief t.a.v. het voorgenomen besluit.

**Verzelfstandiging Openbaar
primair en speciaal onderwijs
Haarlem**

VOS/ABB

november 2008

5POBA2611

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
1.1.	Voorgeschiedenis	3
1.2.	Vorbereiding	3
1.3.	Opzet rapport.....	4
2.	Samenvatting van de conclusies en aanbevelingen.	5
2.1.	Conclusie.....	5
2.2.	Aanbevelingen	5
2.2.1.	Ten aanzien van de nieuwe bestuurlijke en bovenschoolse organisatie	5
2.2.2.	Ten aanzien van het onderwijs	6
2.2.3.	Ten aanzien van het personeel.....	6
2.2.4.	Ten aanzien van de financiën	6
2.2.5.	Ten aanzien van de huisvesting.....	6
3.	Overwegingen voor bestuurlijke verzelfstandiging.....	7
3.1.	Landelijke ontwikkelingen	7
3.2.	Het openbaar primair onderwijs in Haarlem	8
4.	De bestuurlijke organisatie	9
4.1.	Keuze bestuursvorm	9
4.2.	Toeziethoudende rol van het gemeentebestuur	10
4.3.	Bestuursfilosofie en mandaat.....	10
4.4.	Het management	11
4.5.	De ondersteuning	11
4.6.	Medezeggenschap	15
5.	Onderwijs	16
5.1.	Strategisch meerjarenbeleid	16
5.2.	Identiteit.....	17
5.3.	Samenwerking.....	17
6.	Personeel in dienst van de Bestuurscommissie	19
6.1.	Rechtspositie	19
6.2.	Personeelsbeleid	19
6.3.	Regeling van de overdracht	19
7.	Financiën.....	21

7.1.	Risicoanalyse.....	21
7.2.	Samenvatting uitkomsten.....	21
7.3.	Onderzoek door Deloitte	22
8.	Huisvesting	24
8.1.	Meerjarig onderhoud en renovatie	24
8.2.	Korte samenvatting van “het plan”	25
8.3.	Schoolbestuurlijk huisvestingsbeleid.....	26
9.	Implementatie.....	27
9.1.	Besluitvormingsprocedure.....	27
9.2.	Vervolgtraject.....	27
9.3.	Implementatie	28
10.	Bijlagen.....	29
10.1.	Concept-statuten	29
10.2.	Code “Goed onderwijsbestuur”	29
10.3.	Profiel en regeling werving en selectie bestuursleden.....	29
10.4.	Managementstatuut	29
10.5.	a. Bovenschoolse organisatie, aard, omvang/b. Bekostiging.....	29
10.6.	Meerjarenbegroting algemeen	29
10.7.	Kernwaarden Openbaar Onderwijs	29
10.8.	Rapportage Deloitte	29

1. Inleiding

Na een zorgvuldig uitgevoerde oriëntatiefase en in voortdurend overleg met de Bestuurscommissie heeft het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Haarlem in september 2007 de intentie uitgesproken het bevoegd gezag over het openbaar (speciaal-) onderwijs op termijn onder te willen brengen in een zelfstandig rechtspersoon.

1.1. Voorgeschiedenis

Het bevoegd gezag over de scholen voor openbaar (speciaal) primair onderwijs is in Haarlem per 1 januari 2003 overgedragen aan een daartoe door de gemeenteraad ingestelde "Bestuurscommissie Openbaar Primair Onderwijs (OPOH).

De Bestuurscommissie heeft een algemeen directeur aangesteld per 1 november 2003, die op basis van een mandaatbesluit in de praktijk de dagelijkse leiding over de organisatie namens het bestuur uitvoert. Sedert 1 november 2004 wordt zij daarbij ondersteund door twee clusterdirecteuren die elk de zorg hebben voor de helft van de scholen. OPOH heeft 16 basisscholen, 3 speciale basisscholen en 4 scholen voor speciaal onderwijs. De scholen zijn met 31 vestigingen verspreid over de gemeente Haarlem en er zijn 2 nevenvestigingen voor speciaal onderwijs in Hoofddorp. Aan deze scholen ontvangen ca. 6.600 kinderen onderwijs verzorgd door ca. 950 werknemers. OPOH wordt bij de uitvoering van de bestuurlijke taak ondersteund door het Onderwijs Servicekantoor Kennemerland, OSK.

De Bestuurscommissie heeft de afgelopen jaren gefunctioneerd als ware het een zelfstandig schoolbestuur, zowel als werkgever als in organisatorisch, onderwijskundig en in bedrijfsmatig opzicht. Omtrent deze werkwijze bestaat bij alle betrokkenen een grote mate van tevredenheid.

Formaliseren van deze situatie kan gezien worden als de afronding van een al bij de inrichting van de Bestuurscommissie ingezet traject. Door nu ook in juridische zin het bestuur over het openbaar onderwijs te verzelfstandigen ontstaat optimale duidelijkheid in de verdeling van taken en verantwoordelijkheden van alle partijen. Wanneer het bevoegd gezag wordt overgedragen aan een privaatrechtelijke rechtspersoon is deze laatste uitsluitend verantwoordelijk voor het te voeren beleid en kan het gemeentebestuur zich vervolgens volledig richten op de steeds groter wordende taak met betrekking tot het lokale onderwijs- en jeugdbeleid.

1.2. Voorbereiding

Voortbouwend op een goede onderlinge relatie hebben het gemeentebestuur en de Bestuurscommissie besloten, ter voorbereiding van definitieve besluitvorming, onderzoek te laten doen naar de gevolgen van een eventuele bestuursoverdracht en naar de voorwaarden waaronder bestuursoverdracht een succes zal worden.

1. Er is een projectorganisatie ingericht conform het bij het intentiebesluit opgestelde plan-van-aanpak onderzoeksfase. De stuurgroep is opdrachtgever, de uit vertegenwoordigers van de diverse betrokken geledingen samengestelde projectgroep opdrachtnemer. Door de projectgroep is een overdrachtsdocument opgesteld waarin de bestuursoverdracht nader wordt vormgegeven en voorstellen worden geformuleerd met betrekking tot de regeling van de gevolgen hiervan.
2. Hierbij dienen zowel de belangen van de Bestuurscommissie als die van de lokale overheid in acht te worden genomen. Het gezamenlijk belang, behoud en waar mogelijk uitbouw van de kwaliteit van het openbaar (speciaal) primair onderwijs, is hierbij leidend.

De werkwijze binnen de projectorganisatie kan als volgt worden samengevat:

1. het in kaart brengen van de huidige situatie;
2. de gewenste toekomstige situatie beschrijven;
3. de knelpunten m.b.t. de overdracht analyseren;
4. voorstellen formuleren omtrent de oplossing hiervan;
5. het opstellen van het overdrachtsdocument ter onderbouwing van het uiteindelijke gemeenteraadsbesluit.

In de voorbereiding is gebruik gemaakt van relevante intern beschikbare informatie en van specifiek in dit kader uitgevoerd onderzoek, zoals de uitkomsten van de gebouwschouw en de risicoanalyse.

De projectorganisatie wordt ondersteund door een extern adviseur van VOS/ABB Consulting, werkgeversorganisatie voor schoolbesturen in het openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs.

1.3. Opzet rapport

Hoofdstuk 2 van dit overdrachtsdocument geeft een samenvatting van de conclusie en aanbevelingen.

In hoofdstuk 3 worden de overwegingen die leiden tot verzelfstandiging nader toegelicht. Hoofdstukken 4 t/m 8 beschrijven de voorstellen m.b.t. de regeling van de gevolgen op het gebied van het primaire proces, de bestuurlijk/juridische aspecten, de inrichting van de bovenschoolse organisatie, de personele gevolgen en de gevolgen met betrekking tot de financiën en de huisvesting.

Hoofdstuk 9 beschrijft de noodzakelijke vervolgstappen rond besluitvorming en implementatie.

2. Samenvatting van de conclusies en aanbevelingen.

2.1. Conclusie

- Het onderzoek heeft uitgewezen dat er geen onoverkomelijke bezwaren zijn tegen het overdragen van het bevoegd gezag aan een zelfstandig rechtspersoon.
- Voor de geconstateerde knelpunten zijn adequate voorstellen aangedragen welke door de stuurgroep zijn geaccordeerd.

De gemeenteraad zal worden gevraagd de volgende besluiten te nemen:

1. Per 31 december de verordening op de Bestuurscommissie in te trekken;
2. Een stichting Openbaar Onderwijs op te richten;
3. Het bevoegd gezag over het openbaar basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs over te dragen aan voornoemde stichting;
4. De gevolgen van deze bestuursoverdracht te regelen conform de in dit overdracht-document beschreven voorstellen.

2.2. Aanbevelingen

2.2.1. Ten aanzien van de nieuwe bestuurlijke en bovenschoolse organisatie

- Gekozen wordt voor bestuursoverdracht aan een door het gemeentebestuur nieuw op te richten stichting openbaar onderwijs, conform ex. artikel 48 van de Wet op het Primair Onderwijs en artikel 51 van de Wet op de Expertisecentra.
- De stichting wordt ingericht zoals voorgesteld in de concept-statuten.
- De wettelijke verplichte toezichthoudende taken blijven bij het gemeentebestuur, alle overige taken en verantwoordelijkheden worden overdragen aan het stichtingsbestuur.
- De huidige besturingsfilosofie blijft op het moment van overdracht uitgangspunt van handelen.
- De taken- en bevoegdhedenverdeling tussen het bestuur, de algemene directie en de directeuren, zoals deze is vastgelegd in het managementstatuut, blijft bij overdracht gehandhaafd.
- Voor de ondersteuning van bestuur en management op bovenschools niveau wordt een eigen bedrijfsbureau ingericht.
- Door middel van een bijdrage conform de zgn. bruidschatregeling investeert het gemeentebestuur in de bekostiging van de bovenschoolse organisatie.
- De huidige medezeggenschapsstructuur en reglementen kunnen blijven gehandhaafd.
- De oudergeleding van de GMR wordt gevraagd het bij wet bepaalde recht op zich te nemen tot het namens de ouders voordragen van $\frac{1}{3}$ tot maximaal $\frac{1}{2}$ van het aantal bestuursleden (hier 3).

2.2.2. Ten aanzien van het onderwijs

- Bestuurlijke verzelfstandiging heeft in algemene zin tot doel het behoud en waar mogelijk uitbouw van de kwaliteit van het openbaar (speciaal) primair onderwijs.
- De wezenskenmerken van het openbaar onderwijs, waaronder de algemene toegankelijkheid, zijn verankerd in de statuten.
- Het pedagogisch en onderwijskundig concept van de afzonderlijke scholen wordt bij bestuurlijke verzelfstandiging niet gewijzigd.
- Bij bestuursoverdracht zal het onderwijs op de betrokken scholen onverkort doorgang vinden op basis van de vastgestelde schoolplannen.
- Alle onderwijsgerelateerde projecten, ontwikkelingen en samenwerkingsverbanden kunnen ongewijzigd doorgang blijven vinden.

2.2.3. Ten aanzien van het personeel

- Alle personeelsleden in dienst van de Bestuurscommissie zullen bij bestuurs-overdracht van rechtswege overgaan naar de nieuwe organisatie met behoud van alle op dat moment opgebouwde rechten en plichten.
- De primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden blijven onverkort van kracht, zoals vastgelegd in het rechtspositiebesluit Primair Onderwijs en de CAO-PO.
- Het integraal personeelsbeleid van de organisatie zal onveranderd uitgevoerd worden.
- Die medewerkers nu werkzaam voor het openbaar onderwijs maar in gemeentelijke dienst zullen in dienst treden bij de Stichting, onder de voorwaarden zoals beschreven in het sociaal plan en zoals overeengekomen tussen de Bestuurscommissie en het gemeentebestuur.

2.2.4. Ten aanzien van de financiën

- De opgebouwde reserves en voorzieningen van OPOH worden overgedragen aan het stichtingsbestuur op basis van de jaarrekening 2008.
- Het bestuur ontvang gedurende de eerste 4 jaar een bijdrage van het gemeentebestuur op basis van de bruidschatregeling.
- Het bestuur doet jaarlijks verslag van de besteding van deze middelen.
- Het bestuur anticipeert actief door middel van jaarlijkse bijstelling van de meerjarenbegroting op de situatie na de bruidschatperiode.

2.2.5. Ten aanzien van de huisvesting

- Het juridisch eigendom over de gebouwen wordt overgedragen aan het stichtingsbestuur.
- De uitkomst van de uitgevoerde gebouweninspectie wordt erkend als basisgegevens voor het bepalen van de hoogte van de benodigde voorziening onderhoud schoolbestuurlijk deel.
- Er worden met het gemeentebestuur en het bijzonder onderwijs criteria geformuleerd en afspraken gemaakt met betrekking tot het versneld renoveren van de daarvoor in aanmerking komende gebouwen, met als belangrijk neveneffect het terugbrengen van de overschrijding op de exploitatie.

3. Overwegingen voor bestuurlijke verzelfstandiging

3.1. Landelijke ontwikkelingen

Het door het Rijk al enkele jaren ingezette beleid tot deregulering en vergroting van de autonomie van schoolbesturen vereist een professionele onderwijsorganisatie. De grotere bestuursvrijheid houdt in dat de organisatie over het vermogen (mensen, tijd, middelen en expertise) moet kunnen beschikken zelf beleid te ontwikkelen, dit in de praktijk vorm te kunnen geven en hierover verantwoording af te leggen. De noodzaak het beleidsvoerende vermogen te versterken raakt het bestuur, het management en de ondersteuning. De keerzijde van deze grotere autonomie is dat het Rijk tegelijkertijd de (financiële) verantwoordelijkheid van het schoolbestuur voor het reilen en zeilen van de eigen organisatie heeft vergroot. De invoering van de lumpsumbekostiging in augustus 2006 is hiervan het meest ingrijpend voorbeeld. Een schoolbestuur dient uiteindelijk uit te komen met een vooraf vastgesteld geldbedrag. Tegenvallers dienen zelf opgevangen te worden. Hierbij zijn nog een aantal andere beleidsvoornemens van het ministerie te vermelden, die mede de noodzaak van verdere professionalisering ondersteunen:

1. Het ministerie bereidt het wetsvoorstel 'Goed onderwijsbestuur' voor, waarin onder meer de volgende onderwerpen worden geregeld:
 - De opdracht aan ieder schoolbestuur om zorg te dragen voor een goed bestuurde school (zorgplicht goed bestuur);
 - Het tot stand brengen van een scheiding tussen de functies van bestuur en intern toezicht;
 - Hierbij wordt afzonderlijk aandacht besteed aan de specifieke elementen m.b.t. het openbaar onderwijs hierin, aangezien de gemeenteraad ten alle tijden een eigen toezichthoudende taak heeft;
 - De opdracht te komen tot horizontale verantwoording, ook wel genoemd "meervoudig publieke verantwoording" (MPV), door middel van het uitbrengen van een beleidsrijk jaarverslag bestemd voor ouders, leerlingen, medewerkers, en andere partners uit de maatschappelijke omgeving van de school;
 Naar verwachting zal de wettelijke regeling in 2009 in werking treden.

2. Verkenning naar decentralisatie aan schoolbesturen van:
 - de secundaire arbeidsvoorwaarden;
 - de bekostiging werkloosheid en vervanging (opheffing bestaande fondsen);
 - de financiële middelen betreffende de schoolbegeleiding aan de schoolbesturen.

Zoals uit onderstaande tabel blijkt is als gevolg hiervan landelijk een ontwikkeling tot bestuurlijke verzelfstandiging, soms onder gelijktijdige schaalvergroting, ingezet.

Type bestuur (po)	2003	2005	2006	2007	Jan. 2008
B en W	190	122	78	67	43
Bestuurscommissie	132	98	83	76	42
Stichting	26	51	60	80	108

3.2. Het openbaar primair onderwijs in Haarlem

Bestuurlijke verzelfstandiging is geen verplichting, het is ook geen doel op zich.

Het is een middel om een bepaalde meerwaarde te behalen.

In de notitie "Oriëntatie op bestuurlijke verzelfstandiging OPOH oktober 2007" staat hierover het volgende vermeld:

- Het formaliseren en borgen van de gegroeide bestuurlijke verhoudingen door middel van het juridisch vastleggen van de maximale handelingsvrijheid van het bestuur is een logische stap en passend bij de fase van ontwikkeling van de organisatie.
- Door overdracht van het bevoegd gezag aan een zelfstandig rechtspersoon wordt de huidige situatie bestendig.
- Bij bestuurlijke verzelfstandiging wordt de bijzondere (financiële) verwevenheid met het gemeentebestuur beëindigd.
- Een vermogensrechtelijke scheiding, mits verantwoord vormgegeven, stelt het schoolbestuur maximaal in staat op alle beleidsterreinen eigen meerjarenbeleid te ontwikkelen.
- Bestuurlijke verzelfstandiging creëert meer ruimte voor het bestuur voor actieve profilering, gericht op aantrekkelijk werkgeverschap en het behouden en waar mogelijk uitbouwen van het huidige marktaandeel. (einde citaat).

De doelstelling van deze voorgenomen bestuursoverdracht is zorg te dragen voor de continuïteit van het openbaar onderwijs in Haarlem en de handhaving c.q. uitbouw van kwaliteit van dit openbaar onderwijs in al zijn facetten. Concreet moet het in ieder geval opleveren dat het beleidsvoerend vermogen van de organisatie behouden blijft, de aantrekkelijkheid van het openbaar onderwijs voor ouders, verzorgers, kinderen en personeel gehandhaafd en zelfs vergroot wordt en de risico's die het besturen van onderwijsorganisaties in deze tijd met zich meebrengt, afgedekt en waar mogelijk voorkomen worden.

Deze beoogde meerwaarde komt niet vanzelf, alleen maar door het bestuurlijk verzelfstandigen, tot stand. Wel schept dit de voorwaarden waarbinnen het bestuur, in voortdurende samenspraak met medewerkers, schoolleiding, (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraden, ouders en overige partners in de omgeving van de school de nieuwe kansen optimaal kan benutten.

In de volgende hoofdstukken worden de gevolgen van bestuursoverdracht op relevante deelgebieden besproken, te weten:

- Bestuur, management, ondersteuning en medezeggenschap;
- Onderwijs;
- Personeel;
- Financiën;
- Huisvesting.

4. De bestuurlijke organisatie

4.1. Keuze bestuursvorm

De Wet op het primair onderwijs (WPO) en de Wet op de Expertisecentra (WEC) kennen zes bestuursvormen, waaruit een keuze gemaakt kan worden voor het besturen van openbaar scholen.

- Integraal bestuur (bestuur berust bij het college van B & W c.q. de gemeenteraad);
- Bestuurscommissie ex artikel 83 van de Gemeentewet;
- Openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- Stichtingsvorm ex artikel 48 van de WPO en artikel 51 van de WEC;
- Openbare rechtspersoon ex artikel 47 van de WPO, artikel 50 van de WEC;
- Samenwerkingsbestuur ex artikel 17 van de WPO en artikel 28 van de WEC.

De keuze voor een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen vervalt omdat de verzelfstandiging van het bestuur over het openbaar onderwijs plaatsvindt binnen één gemeente. Een samenwerking met een andere gemeente is op dit moment niet aan de orde. Omdat de bestuurlijke samenwerking zich nu beperkt tot het openbaar onderwijs komt ook een keuze voor een stichting samenwerkingsbestuur (openbare en bijzondere scholen onder één bestuurlijke paraplu) evenmin in het vizier.

Derhalve resteren twee bestuursvormen te weten de stichting openbaar onderwijs en de openbare rechtspersoon. De eerst genoemde is een privaatrechtelijke, de tweede een publiekrechtelijke rechtspersoon. Dat onderscheid speelt een rol bij de start. Zo ontstaat de openbare rechtspersoon door het besluit van de gemeenteraad van de betrokken gemeente, terwijl voor de formele start van de stichting openbaar onderwijs - naast de noodzakelijke raadsbesluiten - het verlijden van de statuten door de notaris en het inschrijven in het register van de Kamer van Koophandel noodzakelijk is.

Van wezenlijk belang is echter wel dat er géén verschil is tussen de stichting en de openbare rechtspersoon voor wat betreft de relatie tussen het nieuwe schoolbestuur en de gemeente, die de openbare scholen heeft overgedragen. De toezichthoudende rol van de gemeente Haarlem is bij beide bestuursvormen identiek geregeld.

Gekozen is derhalve dan ook voor de stichting openbaar onderwijs. Overweging daarbij is dat de stichting nadrukkelijker dan de openbare rechtspersoon de zelfstandige positie ten opzichte van de gemeente accentueert.

Een meer inhoudelijke overweging is dat - gelet op het feit dat landelijk de stichting openbaar onderwijs nadrukkelijk de voorkeur heeft boven de openbare rechtspersoon - de keuze voor de stichting het gemakkelijker maakt in de toekomst mogelijk andere scholen te kunnen laten toetreden of samenwerking te realiseren.

Als argument telt ook het feit dat met het onderbrengen van het openbaar onderwijs in een stichting de gelijkwaardigheid aan het bijzonder onderwijs zichtbaar wordt.

In het bijlagenboek zijn de concept-statuten voor de Stichting Openbaar (speciaal-) primair onderwijs Haarlem opgenomen (zie bijlage 1, concept-statuten).

Conclusie

- Gekozen wordt voor bestuursoverdracht aan een nieuw op te richten stichting openbaar onderwijs, conform ex artikel 48 van de WPO en artikel 51 van de WEC;
- De stichting wordt ingericht zoals voorgesteld in de concept-statuten.

4.2. Toezichthoudende rol van het gemeentebestuur

Na verdere verzelfstandiging van het bestuur over het openbaar onderwijs heeft het gemeentebestuur een toezichthoudende opdracht. Dit is bij wet geregeld, het betreft hier de uitwerking van de grondwettelijke plicht tot instandhouding van het openbaar onderwijs, een plicht die niet overdraagbaar is.

In de wet is deze toezichthoudende taak als volgt omschreven:

1. het benoemen van de bestuursleden, zulks deels op bindende voordracht van het stichtingsbestuur en deels op bindende voordracht van de ouders;
2. het goedkeuren van de begroting en de jaarrekening;
3. het goedkeuren van statutenwijzigingen van de stichting;
4. het beslissen over stichting en opheffing van een school;
5. het ingrijpen bij ernstige taakverwaarlozing.

Aangezien er door de zorgplicht van het gemeentebestuur altijd een zekere natuurlijke band tussen het gemeentebestuur en het openbare schoolbestuur zal bestaan, verdient het aanbeveling bij het aanleveren van de jaarrekening en de begroting een overleg te organiseren tussen schoolbestuur en gemeentebestuur waarin men elkaar van relevante ontwikkelingen op de hoogte stelt.

Conclusie

- De wettelijk bepaalde toezichthoudende taken blijven bij het gemeentebestuur, alle overige taken en verantwoordelijkheden worden overdragen aan het stichtingsbestuur.

4.3. Bestuursfilosofie en mandaat

In het meerjaren strategisch beleidsplan is de bestuursfilosofie beschreven. Het bestuur bestuurt op hoofdlijnen, stelt op hoofdlijnen het beleid vast en laat de voorbereiding en uitvoering daarvan aan het (bovenschools) management. De bestuursfilosofie kan worden gekenschetst als toezichthoudend en beleidsbepalend. Het bestuur wil een afspiegeling van de maatschappij zijn, wil betrokkenheid organiseren van geledingen bij menings- en besluitvorming en periodiek verantwoording afleggen over het gevoerde en te voeren beleid. Bij bestuursoverdracht kan deze filosofie behouden blijven. Voor wat betreft de eigen werkwijze conformeert het bestuur zich aan de Code goed onderwijsbestuur, zoals opgesteld door de werkgeversorganisaties (zie bijlage 2).

Bestuursleden zullen dienen te voldoen aan een hierbij passend profiel. Er is hiertoe een competentieprofiel en een regeling werving en selectie (zie bijlage 3) opgesteld.

Het bestuur van de openbare stichting zal bestaan uit zeven door de gemeenteraad te benoemen personen, waarvan 1/3 tot maximaal de helft (hier dus 3 personen) van het aantal leden wordt voorgedragen door de oudergeleding van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad, conform hetgeen hierover wettelijk is bepaald.

De overige vier leden worden de eerste maal, bij de oprichting, voorgedragen door het college van B en W, in later stadium door het bestuur zelf.

De huidige leden van de Bestuurscommissie zijn hierover benaderd, een aantal leden heeft aangegeven zitting te willen nemen in het Stichtingsbestuur. Hierdoor wordt de continuïteit van het huidige bestuurlijk beleid van OPOH gewaarborgd.

Een van de uitgangspunten van de gekozen besturingsfilosofie is een heldere rolverdeling tussen bestuur en management. Het schoolbestuur draagt zorg voor die keuze, definieert de rollen en bewaakt de onderlinge taakverdeling. De samenstelling van het bestuur en de invulling van het management sluit dan ook aan bij de gekozen rollen en taakverdeling. In het huidige managementstatuut staat vermeld welke taken- en bevoegdheden het bestuur aan zich houdt en welke gemandateerd zijn aan de (Algemene) directie. Dit managementstatuut (zie bijlage 4) zal bij bestuursoverdracht onverkort van kracht kunnen blijven.

Conclusie

- De huidige besturingsfilosofie blijft uitgangspunt van handelen.
- Het bestuur zal zich ook in de toekomst conformeren aan de “Code goed onderwijsbestuur”.
- Werving en selectie van bestuursleden zal plaatsvinden conform hetgeen vastgelegd is in de regeling “Werving en selectie bestuursleden OPOH”.
- De taken- en bevoegdhedenverdeling zoals verwoord is in het managementstatuut blijft bij bestuursoverdracht gehandhaafd.

4.4. Het management

De algemeen directeur houdt de verantwoordelijkheid voor de dagelijkse aansturing van de organisatie. Zij wordt daarbij ondersteund door de twee clusterdirecteuren, waarvan één tevens als plaatsvervangend algemeen directeur is aangewezen. Op schoolniveau is de dagelijkse leiding in handen van integraal verantwoordelijke schooldirecteuren. In 2007 heeft een evaluatie van deze structuur plaatsgevonden. De uitkomst hiervan geeft geen aanleiding deze structuur bij bestuursoverdracht te wijzigen.

Conclusie

- Bij bestuursoverdracht kan de gekozen managementstructuur ongewijzigd blijven.

4.5. De ondersteuning

Huidige situatie

Op dit moment wordt de bestuurs- en managementondersteuning uitgevoerd door het Onderwijs Servicekantoor Kennermerland (OSK). Het OSK is een gemeentelijk ondersteuningskantoor dat diensten verricht voor verschillende onderwijsorganisaties in het primair en voortgezet onderwijs. Het gaat daarbij om personeels- en salarisadministratie, financiële administratie, beheer en onderhoud van schoolgebouwen, secretariaat en beleidsondersteuning. Het OSK is in 2002 van de afdeling Onderwijs (OWG, sector MO) afgesplitst als een eerste stap naar een verzelfstandiging buiten de gemeentelijke organisatie.

Gewenste situatie

Ten behoeve van de nieuwe openbare stichting zal een bedrijfsbureau worden ingericht. Basis hiervoor zijn de uitkomsten van een in 2006 gehouden landelijk onderzoek binnen schoolbesturen voor openbaar en primair onderwijs, door het onderzoeksbureau “ITS”, verbonden aan de Radbouduniversiteit te Tilburg.

Daarnaast wordt uitgegaan van de huidige dienstverleningsovereenkomst tussen OPOH en het OSK. Daarin staan alle taken beschreven die nu voor het OPOH worden uitgevoerd. Deze zijn op een enkele gemeentelijke taak na ook van toepassing op de schoolbestuurlijke taken voor de nieuwe openbare stichting. Op basis van de ITS rapportage is de bijbehorende landelijk gemiddelde formatie vastgesteld, onderverdeeld in een functieplan. Hierin zijn de taken en de omvang per functie beschreven en door de werkgeversorganisatie VOS/ABB volgens de geldende functiewaarderingsmethode Fuwasys gewaardeerd.

Hieruit blijkt dat een formatie van ca. 13 fte noodzakelijk is voor de uitvoering van de betreffende taken. Het gaat dan om de personeels- en salarisadministratie, de financiële administratie, het (bestuurs-)secretariaat, gebouwenbeheer en beleidsmatige ondersteuning.

Door de gemeente is aan de Bestuurscommissie voorgesteld om dit bedrijfsbureau te laten bezetten door medewerkers van het OSK, die thans deze taken tot tevredenheid van OPOH vervullen. Daartoe is door de gemeente een sociaal plan opgesteld, waarin de plaatsing (volgens het principe "mens volgt werk") en de financiële en rechtspositionele gevolgen van deze overgang worden geregeld.

Samenwerking stichtingen

Naast de ondersteuning aan OPOH verzorgt het OSK tot 1 augustus 2008 vergelijkbare taken voor de "Stichting Openbaar Primair Onderwijs Zuid-Kennemerland", Stopoz. Deze stichting heeft 10 basisscholen in omringende gemeenten van Haarlem. De gemeente Haarlem heeft aan het bestuur van Stopoz voorgesteld om door middel van een samenwerking met de nieuwe openbare Haarlemse stichting een gezamenlijk bedrijfsbureau in te richten. Dat heeft als voordeel dat er voor beide openbare stichtingen een grotere schaal ontstaat en er meer medewerkers van het OSK ($\pm 4,2$ fte) kunnen overgaan naar het bedrijfsbureau.

Het bestuur van Stopoz heeft inmiddels ingestemd met de voorgenomen samenwerking voor een periode van minimaal vijf jaar. Voorwaarde is dat men na vijf jaar de handen vrij heeft om nog andere keuzes te maken, bijvoorbeeld voor schaalvergroting buiten Haarlem.

Regeling van de gevolgen

Deze bestuurlijke samenwerking is uitgewerkt in een overeenkomst tussen het stichtingsbestuur i.o. van OPOH en het gemeentebestuur. Het personeel van het gezamenlijk bedrijfsbureau zal voltallig bij de stichting OPOH, als grootste werkgever, worden aangesteld. De samenwerking zal minimaal vijf jaren bestrijken. Na uiterlijk 3,5 jaar zal, vanwege mogelijke rechtspositionele gevolgen, moeten worden vastgesteld of de samenwerking na afloop van de overeenkomst wordt gecontinueerd, bijgesteld of verbroken. In verband hiermee worden tussen de stichting OPOH en de gemeente nadere garanties overeengekomen, teneinde de gevolgen voor de betrokkenen adequaat te regelen en eventuele risico's van boventaligheid te voorkomen. De besturen zullen jaarlijks tot een afrekening komen van de geboden inzet op basis van werkelijk gemaakte uren, dit op advies van Ernst & Young, teneinde BTW problemen te voorkomen. De voornoemde ontwikkeling leidt tot feitelijke opheffing van het OSK. Hierover is een afzonderlijk raadsvoorstel opgesteld. Daarin zijn ook het sociaal plan, de voorwaarden en financiële afspraken tussen de betrokkenen, de gemeente en de nieuwe stichting opgenomen.

Bekostiging bovenschoolse organisatie

In de in bijlage 5 (5a: 'Bovenschoolse organisatie, aard en omvang, 5b: 'bekostiging') opgenomen meerjarenbegroting is een berekening te zien van de baten en lasten met betrekking tot de bovenschoolse organisatie. Hierin is ook de bekostiging van de bovenschoolse directie opgenomen. De bekostiging van het bedrijfsbureau van de nieuwe openbare stichting te Haarlem vindt in principe plaats door beide stichtingen OPOH en Stopoz. Deze wordt hierna kort samengevat voor wat betreft de stichting OPOH. In de genoemde bijlage is tevens een uitgebreide specificatie met functies, omvang, inschaling en overige kosten voor beide organisaties opgenomen. Hierbij is uitgegaan van de jaren 2009 t/m 2013.

De voorlopige raming voor de stichting OPOH komt op jaarbasis uit op:

Kosten:

Kosten bovenschools management	280.000
Kosten ondersteuning	886.000
Huisvesting	160.000
Kosten automatisering/CASO	180.000
Kantoorkosten	103.500
Accountant	60.000
Bestuurskosten/-organisatie	91.500
Overige kosten	<u>35.000</u>
	1.796.000

Beschikbare inkomsten:

ABB vergoeding	411.000
Vergoeding voor Bestuur & Management	320.000
ICT bijdrage scholen	103.000
Bijdrage scholen uit schoolbudget (PAMB)	<u>87.000</u>
	<u>912.000</u>
Indicatie tekort	€ 875.000

De bruidsschatregeling

Een gemeente die in haar rol van bestuurder van openbare scholen (de Bestuurscommissie ex art 83 hierbij inbegrepen) meer geld uitgeeft dan van het Rijk aan subsidie wordt ontvangen, dient deze extra uitgaven ook beschikbaar te stellen aan gelijksoortige bijzondere scholen. De kosten van administratie, beheer en bestuur zijn hiervan uitgezonderd. Dit in verband met het (van oudsher) integrale karakter van deze uitgaven.

Sinds 2002 geldt een (tijdelijke) uitzondering op deze regeling, beter bekend onder de naam: de bruidsschatregeling. Deze regeling kan worden toegepast bij een overdracht van het bestuur aan een vermogensrechtelijk zelfstandig rechtspersoon. Bij toepassing van deze regeling kunnen aan de nieuwe rechtspersoon aanvullende financiële middelen worden toegekend die dan buiten de doorbetalingsregeling blijven. Hieraan zijn wel randvoorwaarden verbonden. Over een periode van maximaal vijf jaar mag een gemeente in dat kader maximaal 17 maal de normvergoeding voor ABB betalen.

De jaarlijkse normvergoeding ABB voor OPO Haarlem bedraagt € 411.000,00. Er zou derhalve maximaal € 6.987.000,00 kunnen worden toegekend.

Als wordt uitgegaan van deze meerjarenbegroting komt de totale bruidsschat uit op een bedrag van ca. € 3.500.000. Daarnaast wordt rekening gehouden met eenmalige kosten in verband met de start van de organisatie.

Meerjarenperspectief

Voor de bovenschoolse uitgaven voor de op te richten openbare stichting stelt de gemeente tot 1 januari 2013 een jaarlijkse bruidsschat beschikbaar van ca. € 875.000,00. Conform de doelstelling van de bruidsschatregeling heeft de nieuwe rechtspersoon tot die datum de gelegenheid om zich voor te bereiden op die situatie en zelf dekking te vinden in deze kosten. Dat kan door vermindering van kosten (management, formatie, huisvesting) en jaarlijkse evaluatie. Bedacht moet worden dat uit landelijk onderzoek is gebleken dat de rijksvergoeding voor deze bovenschoolse kosten ontoereikend is en de mogelijkheden tot besparing gering.

Op basis van calculaties, die in het huidige schooljaar 2007-2008 zijn gedaan, is een voorzichtige inschatting gemaakt van de kosten voor het bedrijfsbureau, die uitstijgen boven de rijksbekostiging. Het bedrag waar vooralsnog vanuit gegaan wordt na 2013 is voorlopig bepaald tussen de € 650.000 en € 700.000. Duidelijk is dat deze extra lasten vanaf dan op de een of andere manier beschikbaar moeten komen vanuit de toegekende lumpsum bekostiging van € 40 miljoen.

Eenzijds is het aan het nieuwe bestuur keuzes te maken en hierop te anticiperen door pro-actief meerjarenbeleid. Anderzijds willen betrokkenen een zekere mate van vertrouwen hebben in de mogelijkheden hiertoe. In de onderzoeksfase is door de projectgroep indicatief een aantal mogelijkheden geschetst die kunnen bijdragen aan een evenwichtige belasting van de begroting. Ook is een meerjarenbegroting opgesteld waardoor zicht is op deze mogelijkheden (zie bijlage 6).

Uitgangspunten:

Belangrijk is allereerst dat d.m.v. benchmarking is vastgesteld dat de bekostiging van de bovenschoolse organisatie niet ten koste zal gaan van het primaire onderwijsproces. Het huidige bestuur heeft ook uitgesproken de komende jaren bij de inrichting van de bovenschoolse organisatie binnen de landelijk gangbare kengetallen te willen blijven.

Een deel van de flexibele middelen kan zeker voor de bovenschoolse bekostiging worden aangewend, maar nogmaals zij gesteld dat de stichting de komende jaren hierop actief dient te anticiperen. Dat kan bijvoorbeeld door hiervoor een "buffer" met rentevergoeding op te bouwen.

In de periode tot 1 januari 2013 zal door de stichting gefaseerd worden gestart met een bovenschoolse reservering, teneinde te anticiperen en te reserveren voor de situatie na de bruidsschatregeling. Ook zal worden bezien of de bestaande personele reserve hiertoe eenmalig met een bedrag kan worden afgeroomd. In het bestuursformatieplan 2008-2009 is hiervoor een bedrag van €150.000,- opgenomen.

Conclusie

- Het gemeentebestuur investeert in de opbouw van een kwalitatief hoogwaardige bovenschoolse organisatie d.m.v. het verstrekken van een bijdrage conform de zgn. bruidsschatregeling.
- Het stichtingsbestuur zal jaarlijks, d.m.v. een accountantsverklaring, aan het gemeentebestuur verantwoording afleggen over de besteding hiervan.
- De bemensing van het bedrijfsbureau wordt ingevuld conform het opgestelde reorganisatieplan OSK en met in achtneming van hetgeen in het sociaal statuut is vastgelegd.
- Het stichtingsbestuur anticipeert actief, in samenwerking met directies en GMR, op de bekostigingssituatie na 2013, waarbij jaarlijks het meerjarenbeleid zal worden geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

4.6. Medezeggenschap

Op de scholen zijn medezeggenschapsraden ingericht conform de Wet op de Medezeggenschap Scholen van 2006 (WMS). Op bestuursniveau wordt gewerkt met een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad waarin elke school vertegenwoordigd is. Op schoolniveau zijn Medezeggenschapsraden ingericht.

De medezeggenschapsstructuur binnen het openbaar onderwijs Haarlem voldoet aan de nu geldende wettelijke regeling.

Een van de wezenlijke verandering ten opzichte van de oude wetgeving is dat de GMR onder de nieuwe wet bij bestuursoverdracht geen adviesrecht maar instemmingsrecht heeft.

Relatie met de ouders

Wettelijk is vastgelegd dat de invloed van ouders dient door te klinken tot in het bestuur van de stichting. Minimaal 1/3 deel, maar niet meer dan de helft van het aantal bestuursleden, dient te worden benoemd op voordracht van de ouders. Voorgesteld wordt om, aansluitend bij wat landelijk gebruikelijk is, deze taak tot voordracht bij de oudergeleding van de GMR te beleggen.

Conclusie

- De huidige medezeggenschapsstructuur kan worden gehandhaafd.
- De oudergeleding van de GMR wordt gevraagd het recht tot het namens de ouders voordragen van 1/3 tot maximaal 1/2 van het aantal bestuursleden uit te oefenen.

5. Onderwijs

In het meerjaren strategisch beleidsplan is geformuleerd vanuit welke uitgangspunten OPOH het onderwijs op de scholen wil vormgeven. Uit dit plan:

De missie

"Het openbaar onderwijs Haarlem is toegankelijk, bereikbaar en veilig voor elk kind. Het openbaar onderwijs Haarlem investeert ruimhartig en is gericht op de ontwikkeling van de leerlingen, het onderwijs, de scholen, het management en de medewerkers. In ons openbaar onderwijs kunnen we overal de kwaliteit toetsen. Kwaliteit is een product van samenwerking, kennisdelen, reflectie, evaluatie en ontwikkeling. Het "onderwijs op maat" is doelmatig. Onderwijsvernieuwingen en inzet van mensen en middelen worden in samenhang gezien. Het werkklimaat draagt bij aan het optimaal presteren van leerlingen en personeel. Het openbaar onderwijs biedt leerlingen, ouders en personeel een breed scala aan keuzemogelijkheden van leerconcepten en leerinhouden. Het openbaar onderwijs ontwikkelt onderwijs in samenspraak met de maatschappelijke omgeving. Het openbaar onderwijs biedt een krachtige werk- en leeromgeving, heeft de blik naar buiten en is resultaatgericht. Gemeenschapszin en samenwerking op elk niveau, van kind tot bestuur, staan hoog in ons vaandel.

Dit alles onder het motto:

"STERK IN LEREN"

5.1. Strategisch meerjarenbeleid

Het strategisch plan loopt tot en met 2008. Met ingang van 31 december 2008 ligt er een nieuw strategisch plan voor vier jaar.

De kwaliteit van het onderwijs zal onverminderd belangrijk blijven. In het strategisch plan is de doelstelling vastgelegd dat alle scholen naar het oordeel van de inspectie minimaal een voldoende krijgen. Daarnaast zullen de scholen met behulp van een kwaliteitsinstrument de zelfevaluatie op orde hebben. Recent heeft de inspectie mede als gevolg van het veranderde toezicht een totaaloordeel over de scholen gegeven. Slechts één school wordt onder het verscherpte toezicht gesteld en dan alleen nog om te bezien of de bereikte verbeteringen ook geborgd worden. Verder hebben de scholen hetzelfde kwaliteitsinstrument gekozen om zelf de kwaliteit van onderwijs en organisatie te kunnen toetsen en evalueren. De werkgroep kwaliteit heeft de opdracht om een voorstel te ontwikkelen dat het toezicht op bestuursniveau en schoolniveau verder uitwerkt.

De scholen hebben daarnaast ondermeer hard gewerkt aan thuisnabij c.q. passend onderwijs, profilering van de school, tussenschoolse en buitenschoolse opvang en aan de zorgstructuur in en om de school. Ook hier zijn goede resultaten bereikt.

In overleg met de schooldirecties worden deze doelstellingen geëvalueerd.

In het komende strategisch plan worden opnieuw de onderwijsinhoudelijke doelen vastgesteld.

Met het nieuwe strategisch plan in de hand en de evaluatie van de eigen jaarplannen in het hoofd, zullen de directies in hun schooljaarplannen de nieuwe beleidsvoornemens en acties vastleggen.

5.2. Identiteit

OPOH is een organisatie voor scholen met de openbare identiteit. De kenmerken hiervan zijn vastgelegd in de wet. Het bestuur heeft de opdracht jaarlijks verslag te doen van de wijze waarop men aandacht aan deze wezenskenmerken heeft gegeven.

De algemene toegankelijkheid van de scholen, één van de belangrijkste kenmerken, wordt in de statuten gewaarborgd.

Daarnaast bestaat binnen de diverse geledingen de behoefte om meer aandacht te besteden aan het expliciet formuleren van de identiteit van het openbaar onderwijs. Dit enerzijds ten gevolge van de maatschappelijke ontwikkelingen die aandacht vragen voor aspecten als diversiteit, waarden en normen en (gedeeld) burgerschap. Anderzijds ten gevolge van de toenemende autonomie van de openbare scholen waarbij een krachtigere profilering wordt gevraagd.

Door het Expertisecentrum Openbaar Onderwijs (ECOO) is een handreiking aan de besturen geformuleerd, waarin 6 kernwaarden zijn beschreven (zie bijlage 7).

De handreiking bevat een toespitsing van de kernwaarden en de aspecten die daarbij een rol spelen. De toespitsing biedt aanknopingspunten voor de eigen invulling van de kernwaarden. Deze handreiking wil het bestuur van OPOH als startpunt nemen voor de nadere uitwerking en vormgeving van de eigen identiteit.

Iedere leerling welkom

De openbare school staat open voor alle kinderen, ongeacht hun levensovertuiging, godsdienst, politieke gezindheid, afkomst, geslacht of seksuele geaardheid.

Iedereen benoembaar

Benoembaarheid op de openbare school staat open voor iedereen, ongeacht levensovertuiging, godsdienst, politieke gezindheid, afkomst, geslacht of seksuele geaardheid.

Wederzijds respect

De openbare school houdt rekening met en gaat uit van wederzijds respect voor de levensbeschouwing of godsdienst van alle leerlingen, ouders en personeelsleden.

Waarden en normen

De openbare school besteedt actief aandacht aan uiteenlopende levensbeschouwelijke, godsdienstige en maatschappelijke waarden en normen.

Democratische organisatie

De openbare school betreft leerlingen, ouders en personeelsleden actief bij de besluitvorming over doelstellingen en werkomstandigheden.

Levensbeschouwing en godsdienst

De openbare school biedt de gelegenheid om levensbeschouwelijk of godsdienstig vormingsonderwijs te volgen.

5.3. Samenwerking

Om de binnenwereld van de scholen in contact te brengen met de buitenwereld en de school midden in de samenleving te plaatsen wordt met verschillende partners samengewerkt.

- In de afgelopen jaren is in het kader van WSNS hard gewerkt aan de samenvoeging van drie verschillende samenwerkingsverbanden tot één samenwerkingsverband. Dit ene samenwerkingsverband WSNS is per 1 augustus 2007 een feit. De samenwerking betreft 80 scholen in de regio.
- Verder heeft OPOH convenanten getekend met twee andere besturen voor Primair Onderwijs, Sein en Sint Bavo, rond de samenwerking betreffende een onderwijsloket voor ouders en het centraliseren van de ambulante begeleiding.

- Met de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Zuidkennemerland wordt samengewerkt rond een aantal facilitaire onderwerpen door het gezamenlijk benutten van het OnderwijsServiceKantoor.
- OPOH is deelnemer (bestuurslid) aan de Regionale Expertise Centra van de clusters 2 en 3 als gevolg van de drie speciaal onderwijsscholen binnen het bestuur.

Met het gemeentebestuur en de schoolbesturen in Haarlem is een convenant afgesloten rond een groot aantal beleidsonderwerpen. Als gevolg hiervan is OPOH lid van de regiegroep en van de vier werkgroepen, t.w. de werkgroep huisvesting en financiën, komen en gaan, zorg en achterstand en school in de wijk.

Op het niveau van de scholen zijn er tal van samenwerkingsvormen met allerlei partners. Het gaat hier bijvoorbeeld over buitenschoolse opvang, medegebruik dan wel verhuur van lokalen, brede school, etc.

Al deze samenwerkingsverbanden kunnen en zullen na de bestuursoverdracht onverminderd worden voortgezet en uitgebreid.

Conclusie

- Verzelfstandiging van het bestuur over het openbaar primair onderwijs heeft geen directe gevolgen voor het onderwijs binnen de scholen.
- Het onderwijs zal ook na de bestuursoverdracht plaatsvinden conform hetgeen in de schoolplannen is vastgelegd.
- Door middel van in het strategisch meerjarenbeleid geformuleerde doelstellingen wordt planmatig gewerkt aan permanente kwaliteitsverbetering.
- Door gebruik te maken van de handreiking Kernwaarden Openbaar Onderwijs wordt het nader specificeren van de openbare identiteit ter hand genomen.
- Vormen van samenwerking kunnen onverkort worden voortgezet.
- Het OPOH blijft participeren in diverse trajecten binnen het lokaal onderwijsbeleid van de gemeente, nu vanuit een meer onafhankelijke positie.

6. Personeel in dienst van de Bestuurscommissie

6.1. Rechtspositie

Bij bestuurlijk verzelfstandiging zoals beoogd verandert er niets in de rechtspositie van het personeel dat in dienst is van de Bestuurscommissie, waaronder het leidinggevende, het onderwijs- en het onderwijsondersteunend personeel op schoolniveau. Alle opgebouwde rechten en plichten, zoals bijvoorbeeld dienst- en pensioenjaren, BAPO, ADV, toelagen, etc. gaan van rechtswege over. We onderscheiden hierbij:

1. de primaire arbeidsvoorwaarden, deze zijn wettelijk geregeld in het Rechtspositiebesluit Onderwijspersoneel (RPBO) en blijven onverkort van kracht.
2. de secundaire arbeidsvoorwaarden, deze zijn vastgelegd in de CAO-PO en blijven eveneens onverkort van kracht. Men blijft ook onverkort aangesloten bij de Stichting ABP;
3. de tertiaire arbeidsvoorwaarden, dit betreft eventuele regelingen voor het personeel die alleen voor dit (gemeente-) bestuur gelden. In het openbaar onderwijs heeft men in het verleden nog wel eens mee kunnen deelnemen aan regelingen met extra's voor gemeentelijk personeel. Hierbij kan men denken aan hypotheek, autoverzekering, kerstpakket e.d. Er is in Haarlem geen sprake van bijzondere gemeentelijke regelingen voor het onderwijspersoneel welke bij bestuurlijke verzelfstandiging beëindigd dienen te worden.

Personeel werkzaam voor het openbaar onderwijs, niet in dienst van de Bestuurscommissie maar in dienst van de gemeente Haarlem, valt onder de hier van toepassing zijnde gemeentelijke rechtspositionele regelingen, zoals het sociaal statuut. Hierbij wordt een vooraf in overleg met de ondernemingsraad van de gemeente Haarlem opgestelde procedure gehanteerd, zoals beschreven in hoofdstuk 4.

6.2. Personeelsbeleid

Voor diverse specifieke doelgroepen is beleid ontwikkeld. Dit is vastgelegd in het meerjaren strategisch beleidsplan en het Integraal Personeelsbeleid. Bestuursoverdracht verandert hier niets aan. Bij bestuursoverdracht zal het door de Bestuurscommissie vastgestelde Integraal Personeelsbeleid onverkort worden uitgevoerd.

6.3. Regeling van de overdracht

De personeelsleden ontvangen na datum van overdracht een akte van ontslag (ontslag bij de Bestuurscommissie) én daarbij meteen een aangepaste akte van aanstelling bij de nieuwe rechtspersoon. Ook zal overdracht plaatsvinden van de op bestuursniveau beheerde personeelsdossiers, conform hetgeen vermeld staat in de hier van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Bij overdracht ontvangen de medewerkers in de eerste maand daaropvolgend het vakantiegeld over de voorgaande maanden van de "oude" werkgever.

●
Conclusie

- Alle medewerkers in dienst van de Bestuurscommissie zullen van rechtswege en met behoud van alle opgebouwde rechten en plichten overgaan naar de nieuwe rechtspersoon.
- Het bestuur zal het integraal personeelsbeleid blijven vormgeven zoals is vastgelegd in het meerjaren strategisch beleidsplan.

7. Financiën

Al geruime tijd heeft de Bestuurscommissie het dagelijks beheer over de beschikbare gelden. Formeel is het gemeentebestuur tot nu toe echter budgethouder gebleven. Met de overdracht van het bevoegd gezag aan de nieuwe stichting vindt een daadwerkelijke vermogensrechtelijke scheiding plaats. Alle gelden behorende bij het openbaar onderwijs worden dan ook overgedragen aan het nieuwe bestuur.

Alle actoren hechten grote waarde aan een transparante werkwijze in deze. Uitgangspunt is dat het nieuwe bestuur een gezonde financiële basis dient te hebben en in de gelegenheid gesteld moet worden te investeren in de toekomst. Ook mag het nieuwe bestuur na overdracht niet geconfronteerd worden met nadelige effecten van beslissingen door het vorige bestuur genomen.

Bovenstaande overwegingen zijn aanleiding geweest een risicoanalyse uit te voeren. In deze paragraaf wordt volstaan met het weergeven van een samenvatting.

7.1. Risicoanalyse

Bij een bestuurlijke verzelfstandiging gaan we ervan uit dat het nieuwe bestuur op een financieel gezonde wijze de school of scholen moet kunnen besturen. Daarbij wordt er niet vanuit gegaan dat alle risico's moeten worden afgedicht door het oude schoolbestuur. Wel moet een situatie aanwezig zijn waarbij de school/de organisatie in staat is zelfstandig aanwezige risico's en mogelijke tegenvallers te kunnen opvangen. Ook moet het bestuur in een positie worden gebracht waarbij men in staat is een goed financieel beleid te ontwikkelen dat is gebaseerd op een helder en reëel meerjarenperspectief. In dit kader zijn op basis van de jaarstukken en overige financiële rapportages de reserves & voorzieningen op bestaan en toereikendheid getoetst. Er is ook gekeken naar de opzet en kwaliteit van de bovenschoolse organisatie, alsmede de kwaliteit van de opgeleverde stukken in algemene zin.

7.2. Samenvatting uitkomsten

Het OPOH verzorgt eind 2007 het onderwijs aan circa 6.600 leerlingen. Gebaseerd op dit leerlingenaantal leidt dit tot een begroting van € 40 miljoen, verdeeld in een budget voor personeel van € 32,7 miljoen en een budget voor materiële en overige uitgaven van € 7 miljoen.

Prognoses

De beschikbare leerlingenprognoses geven een stijging aan van het aantal leerlingen in het basisonderwijs. Voor het speciaal onderwijs wordt uitgegaan van een daling als gevolg van het terzake gevoerde landelijk beleid waarin een reductie van het speciaal onderwijs uitgangspunt is.

Personele voorziening

De invoering van de lumpsumfinanciering per 1 augustus 2006 geeft een extra dimensie aan een analyse van de personele baten en lasten. Uit een vergelijking tussen de personele inkomsten en de (verwachte) personele uitgaven blijkt dat de voorziening van voldoende omvang is om de uitgaven te dekken.

Materiële voorzieningen

De analyse van de materiële inkomsten en uitgaven is uitgesplitst in de meerjaren-investeringsplannen (MJP), het huisvesting-onderhoud en de overige exploitatie-elementen. Daarbij is een integrale vergelijking gemaakt met de betreffende inkomsten en de verwachte uitgaven. Hieruit blijkt voor welk bedrag het schoolbestuur de overige budgetten en/of de algemene reserve moet aanspreken.

Geconcludeerd kan worden dat deze voorziening van onvoldoende omvang is.

OLP, ICT en meubilair

Het OPOH heeft een kostendekkende meerjarenraming voor deze kosten.

Huisvesting/onderhoud

Voor de post onderhoud-schoolbestuurlijk deel gelden een aantal randvoorwaardelijke aspecten in de berekening en de toekomstige overdracht van de gebouwen.

Op grond van de uitgevoerde gebouwschouw en de daarop gebaseerde meerjaren-onderhouds-planning is geconstateerd dat bij ongewijzigd beleid sprake is van een aanzienlijk tekort.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is bepaald op 14,6 %. Hiermee blijft men binnen de landelijk gehanteerde percentages van 5% tot 15%. De Bestuurscommissie heeft dit eigen vermogen voor het grootste gedeelte bestemd ter dekking van de risico's.

Bekostiging bovenschoolse organisatie

Gedurende de eerste 4 jaar wordt met gebruikmaking van de wettelijke regeling ter zake een bruidschat van ca. € 875.000,- door de gemeente ter beschikking gesteld als bijdrage in de kosten van de bovenschoolse organisatie. Vanaf 1 januari 2013 worden deze kosten voor rekening van de stichting genomen. Gedurende deze periode kan het stichtingsbestuur toewerken naar een situatie waarbij deze kosten kunnen worden gedekt uit de eigen lumpsumbekostiging (zie hoofdstuk 4.5 en bijlage 5).

7.3. Onderzoek door Deloitte

In opdracht van het gemeentebestuur is door Deloitte een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de financiële gegevens van OPOH. Dit rapport vormt een onlosmakelijk deel van dit overdrachtsdocument (zie bijlage 8).

De conclusies uit dit onderzoek komen overeen met de conclusies uit de eerdere analyse zoals uitgevoerd door OPOH.

7.4. Plus- en minlijst

De bedragen die bij de verzelfstandiging zijn vastgesteld als extra gemeentelijke bijdrage aan de Bestuurscommissie OPOH alsmede de bedragen die zijn vastgesteld als bijdrage van de Bestuurscommissie aan de gemeente (de zgn. plus- en minlijst) komen per 1 januari 2009 te vervallen.

Hierbij geldt de volgende afspraak: de bedragen die in de plus- en minlijst zijn opgenomen als bijdrage van de Bestuurscommissie aan de gemeente zullen na 1 januari 2009 niet in enigerlei vorm alsnog aan het OPOH in rekening worden gebracht.

Conclusie

- De aanwezige reserves en voorzieningen zullen worden overgedragen.

- Om het tekort m.b.t. de bekostiging van de in de eerste jaren gewenste boven-schoolse organisatie te dekken wordt door de gemeente geïnvesteerd door middel van het toepassen van de zgn. bruidschatregeling.

8. Huisvesting

Uitgangspunt is dat in principe het schoolbestuur eigenaar is van de gebouwen. Dit blijkt uit de formulering van artikel 103, lid 2 van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO). De daar gekozen formulering is als volgt:

“Indien de gemeente de voorziening in de huisvesting van een niet door de gemeente in stand gehouden school tot stand heeft gebracht, worden gebouw en terrein aan het bevoegd gezag in eigendom overgedragen, tenzij burgemeester en wethouders en het bevoegd gezag anders overeenkomen”.

Het eigendom dat wordt overgedragen wordt in de praktijk het juridisch eigendom genoemd. Het z.g. economisch eigendom (claimrecht) blijft bij de gemeente. Het eigendom dat wordt overgedragen betreft in feite het volledig eigendom met alle rechten en plichten die daaraan zijn verbonden. De wet beperkt het eigendom alleen in die zin dat zonder toestemming van het college van burgemeester en wethouders het gebouw niet mag worden verzwaard met een hypotheek. Daarnaast mag het gebouw niet worden verkocht. Tenslotte geldt dat wanneer bestuur en college gezamenlijk verklaren dat het gebouw niet langer voor het onderwijs noodzakelijk is dit in eigendom terugvalt naar de gemeente.

8.1. Meerjarig onderhoud en renovatie

Alle gebouwen van het openbaar basisonderwijs zijn in opdracht van de gezamenlijke schoolbesturen en in goed overleg met het gemeentebestuur door het bedrijf Asset beoordeeld op hun technische staat in het kader van de actualisering van de onderhoudsplanningen van de onderwijsgebouwen in Haarlem. Geconstateerd is dat er geen sprake is van ernstig achterstallig onderhoud, dat het hier wel een relatief oud gebouwenbestand betreft, met de nodige specifieke knelpunten (monumenten, e.d) en dat de ruimte voor herstructurering in de stad zeer beperkt is.

Op dit moment is OPOH gehuisvest op 31 locaties. Voorgesteld wordt deze locaties over te dragen aan het nieuwe schoolbestuur, met uitzondering van gebouwen waarvoor een gebruikersovereenkomst geldt of andere bijzondere omstandigheden.

Dit kan echter alleen wanneer het nieuwe bestuur ook daadwerkelijk in staat is de daarbij behorende financiële verplichtingen na te komen. Zoals uit de financiële analyses is gebleken is de rijksvergoeding voor onderhoud en de hoogte van de huidige voorziening volstrekt ontoereikend om het in het opgestelde meerjarenonderhoudsplan noodzakelijk onderhoud te kunnen uitvoeren.

In het vooroverleg tussen Bestuurscommissie en het gemeentebestuur zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- Oplossing van dit knelpunt is een gezamenlijke opdracht voor het huidige bestuur én het gemeentebestuur;
- Er is vastgesteld dat er in dit kader kan worden nagedacht over oplossingen voor de gerezen financiële exploitatieproblematiek die is ontstaan door de samenkomst van afschaffing doordecentralisatie en verzelfstandiging openbaar onderwijs in een openbare stichting. Deze oplossingen zijn binnen de gemeentelijke onderwijsbegroting gevonden;
- De uitkomsten van de rapportages van Deloitte en Asset worden door de betrokken partijen als 0-situatie aangemerkt;

- Voor wat betreft de Assetrapportage wordt vooralsnog een periode van 10 jaar in ogenschouw genomen. Dit onderhoud komt neer op 14,4 miljoen voor de stichting en 1,8 miljoen voor de gemeente. Het gaat dan na aftrek van al bestaande plannen in het SHO voor uitbreiding, afstoten noodbouw en nieuwbouw om een tekort op de onderhoudsvergoeding van ca. € 400.000,- per jaar;
- Oplossingen voor het exploitatietekort over de periode 2008-2017 dienen ook van invloed te zijn op de onderhoudssituatie vanaf periode 2018-2027, waarin bij ongewijzigd beleid de onderhoudskosten voor zowel de stichting als gemeente zeer fors oplopen (respectievelijk voor OPOH 22,5 miljoen per jaar en voor de gemeente 8,4 miljoen);
- Vanuit de portefeuille Milieu kunnen subsidies beschikbaar komen voor plannen in het kader van milieu en energiebesparing;

Op basis van de bovenstaande uitgangspunten is men overeengekomen aan het college van B&W in juli 2008 en aan de raad in oktober/november 2008 een voorstel voor beide verzelfstandigingen voor te leggen, met daarbij inzicht in de financiële paragraaf voor wat betreft het onderdeel gebouwenexploitatie van de stichting OPOH i.o. in de meerjarenbegroting en dit binnen de kaders van de onderwijsbegroting.

Hiertoe zal een plan (uitkomst september 2008) worden opgesteld voor de periode 2009-2018 waarbij de relatie wordt gelegd met het ontstane onderhouds- en exploitatietekort. In het plan zullen de mogelijkheden van energie- en milieubesparende maatregelen mee worden genomen, alsmede de visie van OPOH op de instandhouding van dislocaties. Er zal een koppeling worden gelegd met de situatie in het bijzonder primair onderwijs om hierover voor wat betreft uitgangspunten, inzet middelen en criteria overeenstemming te bereiken. Hiermee kan een oplossing aan het openbaar én bijzonder primair onderwijs worden geboden voor de ontstane problematiek als gevolg van de afschaffing van de doordecentralisatie en de financiële-/materiële gelijkstelling. Tegelijk hiermee wil men een oplossing bieden voor het verwachte onderhoudstekort van alle schoolbesturen en het gemeentebestuur na 2017.

Inmiddels is door de gemeenteraad de budgettaire ruimte vastgesteld voor het bekostigen van renovaties tot een bedrag van maximaal 8 miljoen, zulks te verhogen met het in het SHO 2007-2010 opgenomen beschikbare budget van 7,1 miljoen voor functionele aanpassing.

Dit bedrag wordt beschikbaar gesteld voor het openbaar en bijzonder primair onderwijs. Indien vervangende nieuwbouw in situaties gewenst is en daarvoor extra middelen nodig zijn dienen deze binnen het SHO te worden gevonden.

Er zal onderzocht worden of een koppeling kan worden aangebracht tussen het renovatieplan en het SHO en het op te stellen eigen bestuurlijk huisvestingsplan voor OPOH. Dit is bedoeld om bijvoorbeeld plannen voor herstructurering niet te doorkruisen.

8.2. Korte samenvatting van het plan

In overleg met alle schoolbesturen en de gemeente worden bouwkundige en technische criteria en uitgangspunten vastgesteld ten behoeve van de renovatiemogelijkheden. Vanuit OPOH zijn de volgende criteria in het overleg als voorstel voorgelegd:

In aanmerking komen:

- Schoolgebouwen die op grond van het SHO niet in aanmerking komen voor nieuwbouw/vervangende nieuwbouw of die niet onlangs hiervoor in aanmerking zijn gekomen;

- Om voor renovatie in aanmerking te komen dienen de schoolgebouwen een minimale leeftijd te hebben van 40 jaar;
- De voor renovatie in aanmerking komende schoolgebouwen mogen de afgelopen 20 jaar niet zijn gerenoveerd. Hierbij geldt een uitzondering voor een functionele aanpassing van het schoolgebouw op grond van onderwijskundige eisen;
- De levensduur van het schoolgebouw dient na renovatie nog minimaal 20 jaar (= afschrijvingstermijn) te bedragen;
- Ook in pandige gymnastieklokalen dienen voor renovatie in aanmerking te komen;
- De renovatie dient tot doel te hebben dat de onderhoudskosten structureel worden verlaagd;
- Het gaat hierbij voornamelijk om onderhoudsactiviteiten met een cyclus van 20 jaar of meer;
- Schoolgebouwen die vanwege de slechte bouwkundige en onderwijskundige staat niet in aanmerking komen voor renovatie worden via het SHO voor vervangende nieuwbouw in aanmerking gebracht;
- Voor schoolgebouwen waarvan wordt vastgesteld dat renovatie niet leidt tot besparingen op de exploitatie, vanwege specifieke omstandigheden, bijvoorbeeld monumentale gebouwen, wordt onderzocht of deze in aanmerking komen voor een aanvullende exploitatiebijdrage;
- De verdeling van de beschikbare middelen voor het openbaar en bijzonder onderwijs vindt plaats op basis van de technische staat van de schoolgebouwen en de gestelde criteria;
- Voor de uitvoering van de renovaties kan extern advies bij Asset worden gevraagd.
- Structurele vermindering van energiekosten wordt nagestreefd voor alle schoolgebouwen, ongeacht de leeftijd.

Volgens afspraak zal elk bestuur op grond van de voorgestelde criteria dienen vast te stellen welke gebouwen voor renovatie in aanmerking komen. Voor OPOH gaat het zoals gesteld om het terugbrengen van een begroot onderhoudstekort van structureel € 400.000,-. Hiervoor wordt door het bestuur een globaal meerjarenplan uitgewerkt, dat rekening houdt met het vorenstaande en in het najaar 2008 aan bestuur en gemeente kan worden voorgelegd.

Op basis van dit plan kan worden vastgesteld of en op welke wijze de exploitatieproblematiek voor de nieuwe stichting kan worden opgelost. Het gaat daarbij om de inzet van de middelen uit rijksvergoeding, de gemeentelijke onderhoudsvergoeding en de (extra) SHO middelen in samenhang met het bestuursbeleid en het gemeentelijk SHO.

8.3. Schoolbestuurlijk huisvestingsbeleid

Op dit moment wordt binnen OPOH en in nauw overleg met de directies, hard gewerkt aan het formuleren van pro-actief beleid ten aanzien van de huisvesting van de scholen. Hierbij worden relaties gelegd met het profiel en het onderwijskundig concept van elke school, maar ook met de positie die de school in een bepaalde wijk wil innemen.

De uitwerking van dit plan volgt in de loop van dit kalenderjaar en zal worden afgestemd met het meerjarenbeleid ten aanzien van het onderhoud van de schoolgebouwen zoals hiervoor verwoord.

9. Implementatie

9.1. Besluitvormingsprocedure

Het college van B en W neemt, nadat met alle betrokkenen overeenstemming is bereikt omtrent de regeling van de gevolgen van bestuursoverdracht, het voorgenomen besluit tot:

1. het intrekken van de verordening op de Bestuurscommissie;
2. het oprichten van een stichting openbaar onderwijs;
3. het overdragen van het bevoegd gezag over het openbaar primair en speciaal onderwijs aan deze stichting;
4. de gevolgen van de bestuursoverdracht te regelen zoals beschreven in deze eindrapportage.

Bestuurscommissie

Hoewel de Bestuurscommissie wettelijk gezien geen formele beslissingsbevoegdheid heeft in deze, wordt door alle betrokkenen veel waarde gehecht aan een positief advies van dit bestuurlijk orgaan. Dit advies zal meegenomen worden in de gemeentelijke besluitvorming.

Medezeggenschap

Het voorgenomen besluit zal formeel voor instemming aan de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad worden voorgelegd, conform hetgeen vastgelegd is in het reglement. Eerst na een positieve reactie van deze raad zal het besluit definitief genomen worden door de gemeenteraad en ten uitvoer worden gebracht.

De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad heeft instemmingsrecht m.b.t. het principe van overdracht én met betrekking tot de regeling van de gevolgen daarvan.

Decentraal Georganiseerd Overleg

Aangezien de verzelfstandiging geen (formele) wijzigingen in de rechtspositie van het personeel in dienst van de Bestuurscommissie geeft en geen wijzigingen in de werkgelegenheid, hoeft er geen Decentraal Georganiseerd Overleg (DGO) plaats te vinden. Naast de formele wijziging van een publiekrechtelijk naar een privaatrechtelijke rechtspersoon zullen er geen inhoudelijke wijzigingen in de rechtspositie plaatsvinden.

Ondernemingsraad en Georganiseerd Overleg gemeente Haarlem

De ondernemingsraad en het Georganiseerd Overleg van de gemeente Haarlem zullen worden betrokken bij de besluitvorming rond de regelingen voor het bovenschoolse personeel dat werkzaam is voor het openbaar onderwijs vanuit een dienstverband met de gemeente.

9.2. Vervolgtraject

Bij de start van deze onderzoeksfase is overeengekomen dat in beeld wordt gebracht wat de gevolgen zullen zijn van verdere verzelfstandiging van het bestuur over het openbaar primair onderwijs door middel van overdracht aan een nieuw op te richten zelfstandig rechtspersoon. Dit overdrachtsdocument is een weerslag van de bevindingen. De gevolgen zijn hiermee op hoofdlijnen aangegeven.

Wanneer besloten wordt tot verdere voorbereiding van bestuursoverdracht kan het volgende stappenplan richtinggevend zijn:

- Juni 2008
 - bespreking overdrachtsdocument in Stuurgroep, Bestuurscommissie en College;
- Juli 2008
 - voorgenomen besluit door het College van B en W;
 - verzoek tot instemming aan de GMR en OR (reactie binnen 6 weken excl. vakantieperiode);
- eind september
 - voorgenomen besluit in Raadscommissie;
- 30 oktober 2008
 - definitief besluit door de gemeenteraad;
- november – december
 - regeling van de gevolgen;
- 31-12-08
 - daadwerkelijke overdracht, feestje!

9.3. Implementatie

Nadat het definitieve besluit is genomen dienen er nog diverse, veelal administratieve, handelingen te worden verricht, waaronder:

- Werving, voordragen en benoemen bestuursleden door gemeenteraad;
- Gang naar de notaris;
- Opmaken statuten en bestuursoverdrachtsakte, passeren akten;
- Vaststellen kadastrale omvang over te dragen percelen;
- Brief aan personeel m.b.t. nieuwe aanstelling en instemming met overdracht dossiers;
- Voorbereiden omzetten aanstellingen;
- Diverse administratieve handelingen, zoals:
 - Informereren CFI, aanvragen werkgeversnummer, melding Kamer van Koophandel,
 - Aanvragen werkgeversnummer bij UWV,
 - Aanmelding bij belastingdienst, ABP, e.d.
- Instanties zoals, collega-schoolbesturen, SBD, WSNS, etc. informeren;
- In beeld brengen, analyseren, zo nodig opzeggen, wijzigen en/of omzetten van bestaande contracten, e.d.

=====

10. Bijlagen

10.1. Concept-statuten

10.2. Code “Goed onderwijsbestuur”

10.3. Profiel en regeling werving en selectie bestuursleden

10.4. Managementstatuut

10.5. a. Bovenschoolse organisatie, aard, omvang/b. Bekostiging

10.6. Meerjarenbegroting algemeen

10.7. Kernwaarden Openbaar Onderwijs

10.8. Rapportage Deloitte